

॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥

तेदेवंविजयः प्राप्तः पुनः संशयितः कृतः ॥ अबुद्धिरेषामहतीधर्मराजस्य पाण्डव ॥ १२ ॥ यदेकविजये युद्धपाणितं घोरमीदृशं ॥ सुयोधनः कृतीवीर एकायनगतस्तथा ॥ १३ ॥ अपि चोशनसागीतः श्रूयतेऽयं पुरातनः ॥ श्लोकस्तत्त्वार्थसहितस्तन्मे निगदतः शृणु ॥ १४ ॥ पुनरावर्तमानानां भग्नानां जीवितैषिणां ॥ भेतव्यमरिशेषाणामेकायनगताहिते ॥ १५ ॥ साहसोत्पतितानां च निराशानां च जीविते ॥ न शक्यमग्रतः स्थातुं शक्रेणापि धनं जय ॥ १६ ॥ सुयोधनमिमं भग्नं हतसैन्यं दृढं गतं ॥ पराजितं वनप्रेष्ठं निराशं राज्यलंभने ॥ १७ ॥ कोन्वेषसंयुगे प्राज्ञः पुनर्दृष्टसमाद्वयेत् ॥ अपिनो निर्जितं राज्यं न हरेत् सुयोधनः ॥ १८ ॥ यस्त्रयोदश वर्षाणि गदया कृतनिश्रमः ॥ चरत्यूर्ध्वचरित्यर्कचभीमसेनजिघांसया ॥ १९ ॥ एनं चेन्न महाबाहुरन्यायेन हनिष्यति ॥ एषवः कौरवो राजा धार्तराष्ट्रो भविष्यति ॥ २० ॥ धनं जयस्तु श्रुत्वैतत्केशवस्य महात्मनः ॥ प्रेक्षतो भीमसेनस्य सव्यमूरुमताडयत् ॥ २१ ॥ गृह्यसंज्ञांतो भीमो गदया व्यचरद्रणे ॥ मंडलानि विचित्राणि यमकानीतराणि च ॥ २२ ॥ दक्षिणं मंडलं सव्यं गोमूत्रकमथापि च ॥ व्यचरत्पाण्डवो राजन् नरिसंमोहयन्निव ॥ २३ ॥ तथैव तव पुत्रोऽपि गदामार्गं विशारदः ॥ व्यचरह्युचित्रं च भीमसेनजिघांसया ॥ २४ ॥ आधुन्वंतौ गेदोरे च दनागरु रूषिते ॥ वैरस्यांतं परीप्संतौ रणे क्रुद्धा विवांतकौ ॥ २५ ॥ अन्योन्यतौ जिघांसंतौ प्रवीरौ पुरुषर्षभौ ॥ युयुधाते गरुलं तौ यथानागामिषैषिणौ ॥ २६ ॥ मंडलानि विचित्राणि चरतौ नृपभीमयोः ॥ गदासंपातजास्तत्र प्रजज्ञुः पावकाचिषः ॥ २७ ॥ समं प्रहरतौ स्तत्र शूरयोर्बलिनोर्बधे ॥ क्षुब्धयोर्वायुनाराजन द्वयोरिव समद्रयोः ॥ २८ ॥ तयोः प्रहरतोस्तुल्यं मत्तं कुंजरयो रिव ॥ गदानिर्घातसंहादः प्रहाराणामजायत ॥ २९ ॥ तस्मिंस्तदासं प्रहारेदारुणं संकुले भृशं ॥ उभावपि परिश्रान्तौ तौ युध्यमानाव रिंदमौ ॥ ३० ॥ तौ मुहुर्तं समाश्वस्य पुनरेव परंतप ॥ अभ्यहारयतां क्रुद्धौ प्रगृह्य महती गेदं ॥ ३१ ॥ तयोः समभवद्युद्धं घोररूपमसंवृतं ॥ गदानि पातैराजेंद्रतक्षतौ विपरस्परं ॥ ३२ ॥ समरे प्रद्रुतौ तौ तुष्टभाक्षौ तरस्विनौ ॥ अन्योन्यं जघ्नतुर्वीरौ पंकस्थौ महिषाविव ॥ ३३ ॥ जर्जरीकृतसर्वांगौ रुधिराभि संस्रुतौ ॥ ददृशाते हि मवतिपुष्पिताविव किंशुकौ ॥ ३४ ॥ दुर्योधनस्तु पार्थेन विवरे संप्रदर्शिते ॥ ईषदुन्मिषमाणस्तु सहसा प्रससारह ॥ ३५ ॥ तमभ्याशगतं प्राज्ञो रणे प्रेक्ष्य वकोदरः ॥ अवाक्षिपद्गदां तस्मिन्वेगेन महता बली ॥ ३६ ॥ आक्षिपंतं तु तं दृष्ट्वा पुत्रस्तव विशांपते ॥ अवासर्पततः स्थानात्सामो धान्यपतद्भुवि ॥ ३७ ॥ मोक्षयित्वा प्रहारं तं सुतस्तव सुसंभ्रमात् ॥ भीमसेनं च गदया प्राहरत्कुलसत्तम ॥ ३८ ॥